

Закон України

Про академічну доброчесність

Преамбула

Цей Закон визначає основні засади забезпечення академічної доброчесності у сферах освіти і науки.

Закон спирається на загальноприйняті світовою спільнотою стандарти та принципи чесності та порядності, об'єктивності, професіоналізму, взаємної поваги і довіри, нульової толерантності до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності, відповідальності, прозорості та публічності, законності, справедливості, академічної свободи, здорового глузду тощо, що визначаються у цьому законі та внутрішніми положеннями закладів освіти чи наукових установ.

Розділ I. Загальні положення

Стаття 1. Поняття академічної доброчесності та академічного тексту

1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил провадження освітньої (освітньо-творчої) та наукової (науково-технічної) діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників (суб'єктів) такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання, творчості, науково-дослідної діяльності.

2. Академічний (освітній, освітньо-науковий, науковий) текст – текстова, ілюстративна публікація, твір або інший об'єкт інтелектуальної власності, що створюється у процесі освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності, зокрема, але не виключно, з метою вступу на навчання, виконання вимог освітньої програми чи її окремих компонентів, проходження атестації, присвоєння (присудження) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), педагогічного, вченого або іншого звання, участі у конкурсі, фіксування та оприлюднення наукових (науково-технічних) результатів, здійснення навчально-методичної діяльності.

3. Академічна доброчесність визнається засадничою цінністю, на якій мають ґрунтуватися стосунки в академічному середовищі.

Стаття 2. Законодавство у сфері академічної доброчесності

1. Законодавство у сфері академічної доброчесності ґрунтується на Конституції України і складається із цього Закону, Законів України «Про

вищу освіту», «Про освіту», інших законів України та актів законодавства, прийнятих на їх виконання, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), ухвалених Міністерською конференцією в Єревані 14-15 травня 2015 р., міжнародних договорах України, укладених в установленому законом порядку.

2. Законодавство про авторське право та суміжні права застосовується до відносин у сфері забезпечення академічної доброчесності у частині, що не врегульовано цим Законом.

Стаття 3. Загальні принципи забезпечення академічної доброчесності

1. Принцип чесності та порядності у дотриманні академічної доброчесності полягає у системному уникненні її порушень під час здійснення власної діяльності всіма учасниками процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти.

2. Принцип об'єктивності полягає в необхідності заздалегідь визначати правила дотримання академічної доброчесності, видів порушень академічної доброчесності, процедур розгляду питань про наявність або відсутність порушень академічної доброчесності, видів відповідальності за встановлені порушення, однаковому застосуванні всіх перелічених елементів незалежно від суб'єкта.

3. Професіоналізм полягає в активних діях щодо підтримання високого рівня компетентності кожним учасником процесу забезпечення академічної доброчесності.

4. Взаємна повага всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти демонструється до ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, заохочення колегіальності та співпраці. Довіра проявляється у впевненості в чесності та чесноті один одного, позбавленні страху, що результати діяльності можуть бути незаконно запозиченими, кар'єру спалюжено, а репутацію підірвано безпідставними обвинуваченнями у порушенні академічної доброчесності або притягненням до відповідальності за відсутності доведених фактів порушень відповідно до встановлених процедур.

5. У межах принципу нульової толерантності до проявів порушення академічної доброчесності усі учасники освітньої та наукової діяльності визнають важливість дотримання академічної доброчесності та не допускають толерування будь-яких проявів її порушення. Всі випадки порушення академічної доброчесності підлягають обов'язковому розгляду відповідно до процедур, визначених цим Законом та/або внутрішніми положеннями закладу освіти чи наукової установи.

6. Принцип відповідальності як складова академічної доброчесності полягає у вмінні брати на себе відповідальність за результати своєї

діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, протистояти проявам порушення академічної доброчесності, подавати приклади гідної поведінки.

7. Прозорість і публічність для забезпечення академічної доброчесності досягаються шляхом доступності інформації та передбачають, що всі учасники процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері забезпечення якості освіти зобов'язані діяти відкрито та зрозуміло.

8. Принцип законності полягає у дотриманні кожним учасником процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти Конституції та законів України, міжнародних стандартів та стимулювання до цього інших.

9. Принцип справедливості у межах забезпечення академічної доброчесності передбачає неупереджено однакове ставлення до всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, уникнення дискримінації та нечесності.

10. Принцип академічної свободи полягає у самостійності та незалежності учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом та обов'язком дотримання правил академічної доброчесності.

11. Принцип здорового глузду під час вирішення питання про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та визначення виду академічної відповідальності полягає у необхідності розумно застосовувати норми як матеріального права, так і процедурні, враховувати ставлення суб'єкта порушення до події, розумному співвідношенні важкості порушення академічної доброчесності та його наслідків з обранням виду академічної відповідальності.

Стаття 4. Суб'єкти забезпечення академічної доброчесності

1. Заклади освіти, наукові установи несуть первинну відповідальність за забезпечення академічної доброчесності шляхом:

- 1) створення середовища, що сприяє дотриманню академічної доброчесності їх працівниками та здобувачами освіти;
- 2) впровадження механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

2. Державна служба якості освіти України забезпечує дотримання академічної доброчесності під час реалізації державної політики у сфері освіти, зокрема з питань здійснення державного нагляду (контролю) за закладами освіти в межах своїх повноважень.

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності шляхом:

1) формування вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, критеріїв оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, закладів вищої освіти України, за якими можуть визначатися рейтинги закладів вищої освіти України;

2) аналізу якості освітньої діяльності закладів вищої освіти під час акредитації освітніх програм, акредитації спеціалізованих вчених рад та контролю їхньої діяльності, інших акредитаційних процедур;

3) визначення вимог до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені та розроблення порядку їх присудження спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ), розгляду звернень, заяв та скарг щодо діяльності та рішень спеціалізованих вчених рад;

4) розгляду питань про порушення академічної доброчесності, а також реалізації інших визначених законодавством України повноважень.

4. Міністерство освіти і науки України у межах реалізації державної політики у сфері освіти.

Розділ II. Основні вимоги академічної доброчесності

Стаття 5. Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

1. Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини.

Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

2. Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

3. Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути

зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

4. Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення. Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

5. У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Стаття 6. Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти та вступників

1. Здобувачі освіти та вступники зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладів освіти (наукових установ) з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

2. Якщо виконання завдання передбачає створення академічного тексту, він має бути створений з дотриманням вимог, визначених статтею 5 цього Закону.

3. Здобувачі освіти та вступники зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Стаття 7. Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

1. Оцінювання у сфері освіти і науки має відповідати вимогам об'єктивності, валідності та справедливості.

2. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях.

3. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України або суб'єктами зовнішнього (внутрішнього) забезпечення якості освіти.

4. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

Стаття 8. Дотримання вимог академічної доброчесності у педагогічній, науково-педагогічній, науковій діяльності

1. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники зобов'язані дотримуватися вимог академічної доброчесності під час здійснення ними педагогічної, науково-педагогічної та наукової діяльності, а також контролювати їх дотримання здобувачами освіти та вступниками.

2. Якщо педагогічному, науково-педагогічному, науковому працівникові стало відомо про порушення академічної доброчесності іншим педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником, здобувачем освіти або вступником, він (вона) зобов'язаний (на):

- 1) вжити заходів задля припинення такого порушення;
- 2) поінформувати про таке порушення компетентний орган або відповідну посадову особу.

3. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники зобов'язані надавати достовірну інформацію про методи і результати досліджень, джерела використаної інформації, власну педагогічну, науково-педагогічну, наукову діяльність, зокрема для здобуття наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), присвоєння педагогічного, вченого або іншого звання, проходження атестації.

Стаття 9. Дотримання вимог академічної доброчесності у відносинах за участі закладів освіти (наукових установ)

1. Заклади освіти (наукові установи) зобов'язані надавати достовірну інформацію щодо власної діяльності та діяльності педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників у відносинах із своїми засновниками, органами управління у сфері освіти і науки, іншими закладами та установами.

2. Заклади освіти, наукові установи повинні за допомогою внутрішньої системи забезпечення якості створювати умови що мінімізують можливості для порушення академічної доброчесності, активно забезпечувати та заохочувати дотримання вимог академічної доброчесності всіма учасниками освітньої та наукової діяльності під час реалізації освітніх програм, проведення дослідницької діяльності та публікації її результатів, підготовки і захисту дисертаційних досліджень з обов'язковим реагуванням на факти порушення академічної доброчесності у будь-якому вигляді.

Стаття 10. Дотримання вимог академічної доброчесності в експертній діяльності

1. Особи з числа працівників та здобувачів освіти закладів освіти, наукових установ, які залучаються до здійснення експертної діяльності у межах процедур зовнішнього забезпечення якості (акредитації, аудиту тощо), державного нагляду (контролю) у сфері освіти, атестації наукових установ, інших процедур у сфері освіти, зобов'язані виконувати свої функції у відповідності із законом, добросовісно та неупереджено.

2. Органи, які забезпечують проведення відповідних процедур, можуть встановлювати додаткові вимоги до академічної доброчесності залучених осіб.

Розділ III. Засоби забезпечення академічної доброчесності

Стаття 11. Забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти, наукових установах

1. Заклади освіти, наукові установи незалежно від підпорядкування та форми власності зобов'язані дотримуватись встановленої політики та процедур забезпечення академічної доброчесності, які є складовою їхньої академічної культури та систем внутрішнього забезпечення якості.

3. Політика та процедури забезпечення академічної доброчесності визначаються у кодексі етики (кодексі честі, кодексі академічної доброчесності тощо), що затверджується колегіальним органом управління закладу освіти, наукової установи за погодженням з органом самоврядування здобувачів освіти відповідного закладу освіти, наукової установи (за його наявності) в частині їхньої відповідальності.

4. Кодекс етики має визначати:

1) інституційну політику у сфері забезпечення академічної доброчесності та заходи, що вживаються для її реалізації;

2) організаційну систему забезпечення академічної доброчесності, порядок формування, функції та повноваження спеціальних органів (комісій, комітетів, рад тощо) з питань академічної доброчесності, а також розподіл функцій та відповідальності у цій сфері між іншими органами та посадовими особами закладу освіти, наукової установи;

3) процедуру виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності з урахуванням вимог цього Закону.

Кодекс етики може містити також інші положення, які стосуються забезпечення академічної доброчесності у закладі освіти, науковій установі.

4. Заклади освіти, наукові установи зобов'язані здійснювати перевірку дотримання вимог, визначених цим Законом, щодо академічних текстів, які:

- 1) створюються їх працівниками та здобувачами освіти;
- 2) оприлюднюються у заснованих ними виданнях або виданнях, рекомендованих ними до друку.

Отримання окремої згоди автора (авторів) на використання академічних текстів з метою перевірки дотримання вимог, визначених цим Законом, не вимагається.

5. Заклади освіти, наукові установи зобов'язані забезпечити дотримання визначених цим Законом вимог під час здійснення освітнього процесу, включаючи оцінювання здобувачів освіти.

6. Заклади освіти, наукові установи включають до своїх освітніх програм окремі освітні компоненти або їх складові з питань дотримання академічної доброчесності, навичок академічного письма, а також здійснюють інші заходи щодо популяризації академічної доброчесності.

7. Заклади освіти, наукові установи повинні мати процедури притягнення до відповідальності та види покарань тих своїх наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти, які ігнорують вимоги дотримання академічної доброчесності, ставлячи під сумнів процес та результати освітньої і наукової діяльності цих інституцій в контексті їх акредитацій та ліцензій.

8. Заклади освіти, наукові установи несуть відповідальність за академічну доброчесність своїх наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти. Неспроможність ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням через реалізацію внутрішньої політики академічної доброчесності є підставою для залучення суб'єктів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти для погодження плану заходів з приведення внутрішньої системи забезпечення якості до вимог цього Закону.

Стаття 12. Зовнішнє оцінювання системи забезпечення академічної доброчесності

1. Інформація про функціонування системи забезпечення академічної доброчесності включається до звіту про діяльність закладу освіти, наукової установи, що подається його засновникові.

2. Оцінювання системи забезпечення академічної доброчесності закладів освіти є складовою процедур зовнішнього забезпечення якості (акредитації освітніх програм, інституційного аудиту, інституційної акредитації).

Стаття 13. Забезпечення академічної доброчесності при проведенні конкурсів, олімпіад

1. Правила проведення конкурсів, олімпіад у сфері освіти і науки мають передбачати вимоги щодо дотримання академічної доброчесності їх

учасниками, членами журі та іншими особами, що залучені до їх проведення.

2. Забезпечення дотримання академічної доброчесності під час проведення конкурсу, олімпіади покладається на їх організатора.

Стаття 14. Забезпечення академічної доброчесності під час присвоєння (присудження) кваліфікації, наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), педагогічного, вченого або іншого звання, присвоєння кваліфікаційної категорії

1. Забезпечення дотримання академічної доброчесності під час присвоєння (присудження) кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня), педагогічного, вченого або іншого звання, присвоєння кваліфікаційної категорії покладається на суб'єкта присвоєння (присудження) кваліфікації (звання, категорії).

2. Забезпечення дотримання академічної доброчесності під час присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв) покладається на відповідну спеціалізовану вчену раду (спеціалізовану раду з присудження ступеня доктора мистецтв) та заклад вищої освіти (наукову установу), де відбувався захист.

Розділ IV. Порушення академічної доброчесності

Стаття 15. Види порушень академічної доброчесності

1. Порушеннями академічної доброчесності є: академічний плагіат, зловживання результатами освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності, обман, фабрикація, фальсифікація та присвоєння авторства, створення академічного тексту на замовлення, несамостійне виконання завдання, порушення вимог щодо оцінювання, протиправний вплив та отримання неправомірної вигоди, неспроможність ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням.

Стаття 16. Академічний плагіат та зловживання результатами освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності

1. Академічний плагіат полягає у створенні академічного тексту з порушенням вимог частин третьої, четвертої статті 5 цього Закону.

2. Зловживання результатами освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності полягає у створенні академічного тексту з порушенням вимог частини п'ятої статті 5 цього Закону з метою досягнення кількісних показників, потрібних для проходження атестації, підтвердження кваліфікації, отримання наукового ступеня, вченого звання, посади.

Стаття 17. Обман, фабрикація, фальсифікація та присвоєння авторства

1. Обман полягає у наданні завідомо недостовірної інформації щодо освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності.

2. Фабрикація є формою прояву обману, який полягає у вигадуванні даних чи фактів щодо освітньої (освітньо-творчої) та/або наукової (науково-технічної) діяльності.

3. Фальсифікація є формою прояву обману, який полягає у свідомій зміні чи модифікації вже наявних даних щодо освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності.

4. Присвоєння авторства є формою прояву обману, який полягає у видачі за власний академічного тексту, автором (авторами) якого є інша особа (інші особи), у тому числі академічного тексту, створеного на замовлення.

Стаття 18. Створення академічного тексту на замовлення

1. Створення академічного тексту на замовлення полягає в оплатному чи безоплатному створенні академічного тексту або його частини для подальшого використання третьою особою під власним іменем, якщо автор такого тексту знає або, за всіма обставинами, не може не знати про таку ціль використання.

Стаття 19. Несамостійне виконання завдання

1. Несамостійне виконання завдання полягає у виконанні здобувачем освіти або вступником завдання з порушенням вимог частини першої статті 6 цього Закону.

2. Формами несамостійного виконання завдання є, зокрема:

- 1) списування;
- 2) отримання недозволеної допомоги;
- 3) виконання завдання іншою особою.

Стаття 20. Порушення вимог щодо оцінювання

1. Порушення вимог щодо оцінювання полягає у порушенні вимог, визначених статтею 7 цього Закону.

2. Формами порушення вимог щодо оцінювання є:

- 1) надання недозволеної допомоги під час оцінювання;
- 2) створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження оцінювання;
- 3) відсутність реагування на несамостійне виконання завдання.

Стаття 21. Протиправний вплив та отримання неправомірної вигоди

1. Протиправний вплив полягає у будь-якій формі впливу (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування, підкуп тощо) або спробі такого впливу на учасника (суб'єкта) освітньої (освітньо-творчої) чи наукової (науково-технічної) діяльності з метою спонукання до порушення ним вимог академічної доброчесності.

2. Отримання неправомірної вигоди полягає в отриманні учасником (суб'єктом) освітньої (освітньо-творчої) чи наукової (науково-технічної) діяльності будь-якого матеріального або нематеріального блага за порушення ним вимог академічної доброчесності.

Стаття 22. Неспроможність ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням

Неспроможність ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням проявляється у фіксуванні та встановленні відповідних порушень зовнішніми суб'єктами забезпечення якості відповідно до процедур, встановлених цим Законом у випадках, коли заклад освіти або наукова установа відмовилися у розгляді відповідної інформації про порушення академічної доброчесності або розгляд відбувся і факт порушення не був встановлений, або факт порушення було встановлено, але передбачені Законом та (або) внутрішніми правилами закладу освіти (наукової установи) види покарань не застосовувалися.

Розділ V. Реагування на порушення академічної доброчесності

Стаття 23. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

1. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється шляхом притягнення до академічної відповідальності та застосування інших заходів реагування.

2. Академічна відповідальність є особливою формою юридичної відповідальності, яка застосовується за порушення вимог академічної доброчесності до здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, закладів освіти, наукових установ відповідно до цього Закону закладами освіти, науковими установами, Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. До інших заходів реагування відносяться дисциплінарні заходи, передбачені нормами відповідних статутів і положень, позбавлення закладу освіти (наукової установи) ліцензії, відмови в акредитації освітньої програми тощо.

Стаття 24. Академічна відповідальність здобувачів освіти

1. За порушення академічної доброчесності, передбачені статтями 16-21 цього Закону, здобувачі освіти можуть бути притягнуті до академічної відповідальності у вигляді:

1) попередження - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 19-21 цього Закону, скоєне вперше;

2) повторного виконання завдання та/або проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію) - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтею 19 цього Закону;

3) повторного проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16, 17, 19, ч. 1 ст. 21 цього Закону скоєне вдруге протягом проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

4) позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтею 18, або п. 2 ст. 21 цього Закону, або інше порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16-21 цього Закону скоєне вдруге протягом одного навчального року;

5) позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі в академічній мобільності за підтримки закладу освіти (наукової установи) де проходить навчання здобувач на строк до одного навчального року - за порушення академічної доброчесності, передбачене п. 2 ст. 21 цього Закону, або за інше порушення, передбачене статтями 16-21 цього Закону, скоєне вдруге;

6) позбавлення пільг з оплати в навчанні та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою - за порушення академічної доброчесності, передбачені статтями 16-21 цього Закону скоєне вдруге протягом одного навчального року у порядку, передбаченому актом, яким такі пільги передбачаються;

7) відрахування із закладу освіти, наукової установи (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту) - за порушення академічної доброчесності, передбачені статтями 16-21 цього Закону скоєне вдруге протягом одного навчального року;

8) відмови у присудженні наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), вченого звання - за порушення академічної доброчесності, передбачені статтями 16, 17 цього Закону у дисертації, монографії або наукових статтях, які подавались автором на захист для присудження наукового ступеня.

2. Рішення про притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності, передбаченої пунктами 1–7 частини першої цієї статті ухвалює уповноважений орган або посадова особа закладу освіти, наукової установи, у якому він навчається.

Рішення про притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності, передбаченої пунктом 8 частини першої цієї статті

ухвалює спеціалізована вчена рада (спеціалізована рада з присудження ступеня доктора мистецтв), у якій відбувається захист наукових (мистецьких) досягнень.

Стаття 25. Академічна відповідальність педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників

1. За порушення академічної доброчесності, визначені статтями 16–18, 20, 21 цього Закону педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники можуть бути притягнуті до академічної відповідальності у вигляді:

1) попередження - за порушення академічної доброчесності, передбачене п. 2 ст. 16 цього Закону (самоплагіат у наукових працях, не пов'язаних із присудженням наукового ступеня або вченого звання, посади), або за порушення, передбачене статтею 20 цього Закону, скоєне вперше.

2) позбавлення права на участь у певних органах управління закладу освіти, наукової установи строком до одного навчального року - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16-18 цього Закону (виявлене у наукових працях, не пов'язаних із присудженням наукового ступеня або вченого звання, посади), або ст. 20, п. 1 ст. 21 цього Закону скоєне вдруге;

3) позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі в академічній мобільності за підтримки закладу освіти (наукової установи) де працює особа на строк до одного навчального року - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16-18 цього Закону (виявлене у наукових працях, не пов'язаних із присудженням наукового ступеня або вченого звання, посади), або ст. 20, п. 1 ст. 21 цього Закону скоєне вдруге;

4) обмеження участі у наукових дослідженнях та/або окремих наукових проєктах закладу освіти (наукової установи) де працює особа на строк до одного навчального року - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16-18 цього Закону (виявлене у наукових працях, не пов'язаних із присудженням наукового ступеня або вченого звання, посади), або ст. 20, п. 1 ст. 21 цього Закону скоєне вдруге;

5) позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, наданих закладом освіти, науковою установою - за порушення академічної доброчесності, передбачене статтями 16-18 цього Закону (виявлене у наукових працях, не пов'язаних із присудженням наукового ступеня або вченого звання, посади), або ст. 20, п. 1 ст. 21 цього Закону скоєне вдруге протягом одного навчального року у порядку, передбаченому актом, яким такі нагороди, відзнаки, почесні звання передбачені.

б) відмови у внесенні подання щодо присвоєння педагогічного, вченого або іншого звання - за порушення академічної доброчесності,

передбачене статтями 16-18 цього Закону, або за інше порушення, передбачене статтею 20, п. 1 статті 21 цього Закону, скоєне вдруге протягом одного навчального року.

7) звільнення з посади педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника - за порушення академічної доброчесності, передбачене п. 2 ст. 21 цього Закону, або за інше порушення, передбачене статтями 16-18 цього Закону скоєне вдруге, або за інше порушення, передбачене статтями 20, 21 цього Закону, скоєне вдруге протягом одного навчального року.

2. Рішення про притягнення педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника до академічної відповідальності, передбаченої цією статтею, ухвалює уповноважений орган або посадова особа закладу освіти, наукової установи, в якій він працює.

3. Працівник, який був притягнутий до академічної відповідальності, за рішенням органу управління закладу освіти, наукової установи може бути позбавлений права отримувати будь-які види заохочення (премії, інші заохочувальні виплати, нагороди тощо) протягом одного року з дня ухвалення відповідного рішення.

Стаття 26. Позбавлення кваліфікації, скасування рішення про присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), педагогічного, вченого звання

1. Позбавлення присвоєної (присудженої) особі кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня) здійснюється суб'єктом присвоєння (присудження) кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня), або його правонаступником у порядку, затвердженому Міністерством освіти та науки України.

2. Скасування рішення про присудження особі наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв) здійснюється закладом вищої освіти, науковою установою, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у випадках та порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

3. Скасування рішення про присвоєння особі педагогічного, вченого звання здійснюється за рішенням органу, який його присвоїв, у порядку, встановленому законодавством.

4. Підставою для позбавлення кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня), скасування рішення про присудження наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), педагогічного, вченого або іншого звання є порушення академічної доброчесності в академічному тексті та/або в інших відомостях, що подавалися для його/її здобуття, за умови, що ці порушення становлять порушення вимог, які були обов'язковими для особи за змістом законодавства, чинного на момент присвоєння (присудження) кваліфікації, ступеня або звання.

Стаття 27. Академічна відповідальність закладу освіти, наукової установи

Неспроможність закладом освіти або науковою установою ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням визнається у наступних випадках:

1). Якщо Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти було виявлено порушення академічної доброчесності у дисертації, захищеної у спеціалізованій вченій раді закладу вищої освіти (наукової установи), і було скасоване рішення про присудження наукового ступеня, за умов відмови зазначеної спеціалізованої вченої ради розглядати скарги на порушення академічної доброчесності у відповідній дисертації, або якщо скарга була розглянута, але порушення академічної доброчесності було не виявлено або не визнано. Такий заклад вищої освіти або наукова установа позбавляється права створювати спеціалізовані вчені ради строком на 1 рік;

2). Якщо заклад вищої освіти (наукова установа) допускає порушення, передбачене пунктом 1 цієї статті вдруге, він зобов'язаний розробити план дій щодо покращення внутрішньої системи забезпечення якості, розрахований на реалізацію строком до 1 року та погодити його з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

3). Якщо заклад вищої освіти (наукова установа) допускає порушення, передбачене пунктом 1 цієї статті втретє, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти зупиняє дію акредитації відповідної освітньої програми, і відповідний заклад вищої освіти (наукова установа) мають право не раніше, ніж через рік звернутися до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації відповідної освітньої програми відповідно до Положення про акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Одночасно орган ліцензування анулює ліцензію на освітню діяльність за відповідним рівнем у порядку, визначеному законодавством;

4). Якщо Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або Державною службою якості освіти України в межах їхніх повноважень буде виявлено систематичне порушення академічної доброчесності у закладі освіти (науковій установі) відповідно до процедур, встановлених цим Законом, про ймовірність яких закладу освіти (науковій установі) було відомо, але відповідні скарги (заяви) було залишено без розгляду, або не задоволено, або порушення академічної доброчесності було визнано але порушників до відповідальності не притягнуто, такий заклад освіти (наукова установа) зобов'язаний розробити план дій щодо покращення внутрішньої системи забезпечення якості, розрахований на реалізацію строком до 1 року та погодити його з відповідним органом зовнішнього забезпечення якості освіти.

Стаття 28. Реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсу

1. Встановлення порушення академічної доброчесності під час створення академічного тексту, що подається на конкурс, та/або під час виконання конкурсних завдань до підведення підсумків конкурсу є підставою для дискваліфікації учасника конкурсу.

2. Рішення про визначення особи переможцем конкурсу може бути анульоване організатором конкурсу у разі виявлення порушення академічної доброчесності під час створення академічного тексту, що подавався на конкурс, та/або під час виконання конкурсних завдань.

Стаття 29. Відкликання академічного тексту з публікації

У разі виявлення порушення академічної доброчесності в опублікованому академічному тексті, такий текст відкликається з публікації. Відомості про відкликання публікуються у такий самий спосіб, у який було оприлюднено відповідний академічний текст.

Стаття 30. Реагування на порушення академічної доброчесності у процедурах зовнішнього забезпечення якості

Виявлення порушення академічної доброчесності у відомостях та/або документах, які подаються закладом освіти, науковою установою для проходження процедур зовнішнього забезпечення якості (акредитації, аудиту тощо), є підставою для припинення відповідної процедури без ухвалення рішення по суті.

Стаття 31. Обмеження щодо академічної діяльності

1. Обмеження щодо академічної діяльності полягають у забороні особі обіймати посади педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника та/або здійснювати певні види педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності протягом певного строку.

2. Застосовуються такі види обмежень щодо академічної діяльності:

1) заборона обіймати посади педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, а також посади, пов'язані із виконанням публічних функцій:

а) для осіб, яких було позбавлено кваліфікації (освітньо-кваліфікаційного рівня) або наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв) – на строк п'ять років з дня набрання законної сили відповідного рішення;

б) для осіб, яких було позбавлено педагогічного, вченого звання – на строк п'ять років з дня ухвалення відповідного рішення;

2) для офіційного опонента, який надав позитивний відгук, та наукового (творчого) керівника особи, якої було позбавлено наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв), а також членів спеціалізованої вченої ради, які підтримали присудження наукового ступеня (ступеня доктора

мистецтв), – заборона брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтв), бути науковим (творчим) керівником, науковим консультантом строком на два роки з дня набрання законної сили відповідним судовим рішенням.

3. Відомості про осіб, до яких застосовано обмеження щодо академічної діяльності, включаються до Реєстру осіб, до яких застосовуються обмеження щодо академічної діяльності (далі – Реєстр).

Адміністрування Реєстру здійснює Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

Відомості Реєстру підлягають оприлюдненню у відкритому доступі.

Положення про Реєстр та порядок його ведення затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. Включення до Реєстру відомостей щодо заборони, передбаченої пунктом 1 частини другої цієї статті, є підставою для звільнення особи із займаної посади, окрім випадків, передбачених Конституцією України.

Примітка. Для цілей статті 31, посада, пов'язана з виконанням публічних функцій, визначається переліком посад, визначених у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Стаття 32. Добровільна відмова від наукового ступеня

1. Особа, що має науковий ступінь, може будь-коли, але не пізніше моменту прийняття до розгляду компетентним суб'єктом повідомлення про академічний плагіат щодо неї, відмовитись від наукового ступеня, подавши Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти відповідну нотаріально завірену заяву в довільній формі.

2. Національне агентство на найближчому засіданні своїм рішенням скасовує рішення спеціалізованої вченої ради про присудження особі наукового ступеня та протягом 10 днів оприлюднює це рішення на своєму веб сайті та вносить інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (далі – ЄДЕБО) щодо втрати чинності диплому, виданого на підставі скасованого рішення спеціалізованої вченої ради.

3 дні, наступного за днем скасування Національним агентством рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня, припиняються доплати (надбавки) та інші права, обумовлені присудженням відповідній особі наукового ступеня.

3. У разі скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження особі наукового ступеня за її добровільною заявою, перевірка наукових досягнень на наявність порушення академічної доброчесності не проводиться.

Добровільна відмова від наукового ступеня розцінюється як прояв академічної доброчесності. Відомості до Реєстру осіб, до яких

застосовуються обмеження щодо академічної діяльності у випадку добровільної відмови від наукового ступеня не вносяться.

Розділ VI. Встановлення порушення академічної доброчесності

Стаття 33. Загальні засади встановлення порушення академічної доброчесності

1. Встановлення порушення академічної доброчесності здійснюється суб'єктом, який відповідно до цього Закону, уповноважений здійснювати реагування на таке порушення у визначеному порядку.

2. Якщо порушення академічної доброчесності одночасно може бути кваліфіковане як кримінальне, адміністративне чи цивільно-правове, відсутність судового рішення або рішення іншого уповноваженого органу щодо притягнення особи до кримінальної, адміністративної або цивільно-правової відповідальності не є перешкодою для реагування на таке порушення відповідно до цього Закону.

3. Під час реагування на порушення академічної доброчесності відповідний суб'єкт самостійно встановлює всі обставини, що стосуються такого порушення, і надає їм власну оцінку. Оцінка таких обставин, надана будь-яким іншим суб'єктом, не має вирішального значення під час розгляду та вирішення відповідного питання.

Стаття 34. Вимоги до процедури встановлення порушення академічної доброчесності

1. Процедура встановлення порушення академічної доброчесності закладом вищої освіти, науковою установою визначається внутрішнім положенням відповідного закладу освіти, наукової установи, затвердженому у порядку, визначеному цим Законом. Процедура скасування рішення про присудження наукового ступеня визначається відповідним Порядком, що розробляється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Процедура встановлення порушення академічної доброчесності має включати положення що визначають з урахуванням принципів забезпечення академічної доброчесності:

порядок ініціювання та вимоги до подання (звернення, заяви) про порушення академічної доброчесності;

стадії розгляду та вирішення питання про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності;

строки вирішення питання про наявність (відсутність) порушення академічної доброчесності;

правила формування складу компетентного органу, залучення зовнішніх експертів, вирішення питання конфлікту інтересів, забезпечення

участі зацікавлених осіб та дотримання прав особи, що звинувачується у порушенні академічної доброчесності;

порядок прийняття рішення (голосування) про порушення академічної доброчесності, порядок оскарження прийнятого рішення, склад та порядок формування апеляційної комісії закладу освіти (наукової установи), Апеляційного комітету Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та інше.

Стаття 35. Забезпечення прав особи, яка може зазнати негативних наслідків

1. Особа, яка притягається до академічної відповідальності, а також особа, яка може зазнати негативних наслідків після застосування інших заходів реагування на порушення академічної доброчесності, має право:

1) ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження та пояснення або відмовитися від їх надання;

2) особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

3) в разі проведення усного розгляду питання про реагування на порушення академічної доброчесності – знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання та брати у ньому участь;

4) оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності у визначеному порядку.

2. Права, визначені частиною першою цієї статті, здійснюються особисто або через представника.

3. Якщо захід реагування на порушення академічної доброчесності здійснює суд, права осіб, які можуть зазнати негативних наслідків, здійснюються відповідно до процесуального законодавства.

Стаття 36. Порядок оскарження рішення про притягнення до академічної відповідальності.

1. Рішення закладу освіти (наукової установи), його компетентного органу або спеціалізованої вченої ради про встановлення порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності оскаржується до апеляційної комісії закладу освіти (наукової установи) у порядку, затвердженому колегіальним органом управління закладу освіти (наукової установи).

2. Рішення спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про встановлення (не встановлення) порушення академічної доброчесності та відмову у присудженні (присудження) наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв) оскаржується до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

3. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти про встановлення порушення академічної доброчесності та скасування рішення про присудження наукового ступеня може бути оскаржене у порядку, визначеному Національним агентством, який оприлюднюється на його офіційному веб сайті. За результатами розгляду скарги Національне агентство приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги, або про залишення поданої скарги без задоволення.

4. Рішення Національного агентства може бути оскаржене в судовому порядку.

Розділ VII. Прикінцеві положення

1. Органами управління у сфері освіти і науки, громадськими об'єднаннями можуть надаватися рекомендації щодо впровадження процедур дотримання академічної доброчесності.

2. У Кодексі законів про працю України частину першу статті 41 доповнити пунктом 3-1 такого змісту: «встановлення порушення академічної доброчесності педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником передбаченого пунктом 7 частини 1 статті 25 Закону України «Про академічну доброчесність»».